

Uitgangspuntennotitie ‘Meer grip op bewind’

16 januari 2019

Inleiding

Gemeenten zien de kosten van bewindvoering steeds verder toenemen, terwijl de kwaliteit van bewindvoerders als wisselend wordt ervaren.

Juist de kwetsbare doelgroep van bewindvoering, moet kunnen vertrouwen op kwalitatief goede ondersteuning. Een doelgroep die als gevolg van vergrijzing naar verwachting alleen maar groter wordt de komende jaren.

Door de verwachte groei in doelgroep, zullen ook de kosten voor gemeenten stijgen. Immers, gemeenten staan aan de lat voor betaling van bewindvoerders als mensen dit zelf niet kunnen betalen.

Deze uitgangspuntennotitie beoogt om onze inwoners zoveel als mogelijk zelf hun financiën te laten beheren, en waar nodig met passende en zo licht als mogelijke ondersteuning; de kwaliteit van de dienstverlening door bewindvoerders beter te borgen; en de huidige en toekomstige kosten voor de gemeente onder controle te houden.

In paragraaf 1 geven we een toelichting op bewindvoering. Vervolgens behandelen we de huidige situatie in Gemert-Bakel in paragraaf 2. De wenselijke situatie geven we weer in paragraaf 3. De uitgangspunten staan beschreven in paragraaf 4 en we sluiten af met een doorkijk naar de uitwerking in paragraaf 5.

1. Wat is bewindvoering?

Als iemand vanwege lichamelijke of geestelijke toestand (denk aan mensen met ernstige psychische problemen of dementie), tijdelijk of blijvend niet goed voor zijn eigen financiën kan zorgen, dan kan de rechter een beschermingsmaatregel nemen. Gaat het alleen om de financiën, dan is sprake van bewind.

Per 1 januari 2014 is als gevolg van de ‘Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap’ geregeld, dat ook mensen met problematische schulden en verkwisting onder bewind kunnen worden gesteld. Het aantal onderbewindgestelden is sindsdien sterk gestegen.

Alleen een kantonrechter kan mensen onder bewind stellen. De klant (of diens naasten, of instelling waar persoon verblijft, of het college van B&W) dient een aanvraag in tot onderbewindstelling en vervolgens beoordeelt de rechter of het verzoek wordt ingewilligd. Een aanvraag komt veelal tot stand samen met zogenaamde ‘toeleiders’. Toeleiders tot bewindvoering zijn veelal werkzaam binnen de gemeente, zijn zorgaanbieders, of maatschappelijk werkers.

De bewindvoerder neemt beslissingen over geld en goederen, is de wettelijk vertegenwoordiger en moet toestemming geven voor alle uitgaven.

2. Huidige situatie Gemert-Bakel

In 2018¹ kent de gemeente Gemert-Bakel 128 personen die structureel een beroep doen op bewindvoering.

De structurele kosten in 2018 bedragen € 129.805 tot en met het 3^e kwartaal. Vertaald naar een bedrag op jaarbasis komen we uit op € 173.073. Dit maakt circa 60% van het budget bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is bedoeld voor armoedebestrijding.

¹ Stand tot en met 3^e kwartaal 2018

De gemeente kent een structuur van diverse diensten die beschikbaar zijn voor ondersteuning van financiën in de thuissituatie. Er is 1 fte schuldhelpverlening aanwezig bij de gemeente. Via de LEV-groep is financiële ondersteuning door vrijwilligers, budgetcursussen en thuisadministratie / formulierensprekuren beschikbaar. Daarnaast heeft het college recent (besluit 18-12-2018) besloten per 1-1-2019 te starten met budgetbeheer (een lichter instrument voor financiële ondersteuning en voorliggend aan bewindvoering). Dit is organisatorisch ondergebracht bij de Peelgemeenten.

Vanuit de Peelgemeenten wordt aangegeven dat het aantal bewindvoerders de afgelopen 5 jaar enorm is toegenomen. De ervaringen zijn divers, van goed tot minder goed.

3. Wenselijke situatie

- a) Minder mensen zijn aangewezen op bewindvoering door de aanwezigheid van goede voorliggende voorzieningen;
- b) Zij die bewindvoering nodig hebben mogen uitgaan van een kwalitatief goede dienstverlening;
- c) De gemeente is minder geld kwijt aan bewindvoerderskosten via de post bijzondere bijstand, zodat het budget bijzondere bijstand aan armoedebestrijding besteed kan worden.

4. Uitgangspunten

- 1. Voorkomen van bewind: bewindvoering is het meest zware instrument. Als in een eerder stadium ondersteuning bij financiën kan worden of budgetbeheer wordt ingesteld dan kunnen we de instroom beperken. We voorkomen zo problematische schulden en onnodig beroep op bewindvoering.
- 2. Kwaliteit op orde: de ervaringen met bewindvoerders zijn wisselend. De doelgroep van beschermingsbewind is kwetsbaar en gebaat bij waarborg van een goede en constante kwaliteit. Hij / zij moet erop kunnen vertrouwen dat zijn financiën op orde worden gebracht / gehouden binnen de gestelde eisen.
- 3. Grip op gemeentelijke uitgaven: op dit moment wordt 60% van het gemeentelijk budget voor bijzondere bijstand besteed aan bewindvoeringskosten. Als we niks doen dan mogen we verwachten dat de kosten zowel in absolute als relatieve zin toenemen. Dit is onwenselijk. Om grip te houden op de uitgaven is intensivering van de aanpak nodig.
- 4. Sturen op uitstroom: door begeleiding, warme overdracht en nazorg te bieden kan ook – als er is opgeschaald naar bewindvoering – de weg terug bewandeld worden naar de reguliere ondersteuningsstructuur en uiteindelijk financiële zelfstandigheid.

5. Hoe gaan we dat doen?

Met deze uitgangspuntennotitie geeft de raad aan het college de opdracht om binnen deze kaders met een uitwerking te komen. Als mogelijke denkrichtingen geven we mee: een convenant met bewindvoerders, afspraken met toeleiders, afspraken met de rechtbank, (blijven) investeren in voorliggende voorzieningen, investeren in uitstroom.

Een voorstel voor eventueel extra benodigde middelen mee te nemen in de reguliere P&C cyclus.

Bijlage 1 Beloning bewindvoering

In de Regeling curatoren, bewindvoerders en mentoren, zijn de tarieven vastgelegd voor bewindvoering. Hieronder vindt u hiervan een overzicht.

A) Naasten als familie:

<i>Bedragen per jaar</i>	Bewind
Alleenstaand	€ 614
Meerpersoonshuishouden	€ 737

Tabel 1: jaarbeloning voor naasten (niet professionele bewindvoerders)

B) Bewindvoerders, op basis van artikel 435, lid 7, boek 1 BW krijgen een andere vergoeding. Zij behartigen de zaken van 3 of meer personen, en voldoet aan gestelde eisen en verplichtingen:

<i>Bedragen per jaar</i>	Bewind	Bewind met problematische schulden
Alleenstaand	€ 1132	€ 1464
Meerpersoonshuishouden²	€ 1358	€ 1558 tot 1757

Tabel 2: jaarbeloning voor professionele bewindvoerders

Aanvullende bedragen in voorkomende gevallen	Alleenstaand	Meerpersoonshuishouden
Aanvangswerkzaamheden	€ 533	€ 639
Verkoop of ontruiming woning	€ 333	€ 333
Beheren persoonsgebonden budget (pgb)	€ 499	€ 499
Opmaken eindrekening en -verantwoording	€ 200	€ 240

Tabel 3: aanvullingen op beloning voor professionele bewindvoerders

² Tarieven uitgaande van twee bewindvoeringszaken. Andere combinaties mogelijk als curator of mentor.